

עת"א 9510/02/15 - העותר, אסעד שיבלי נגד המשיבים, משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר, מדינת ישראל.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 9510-02-15 שיבלי(אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר ואח'

בפני

כב' השופט בנימין ארבל, סגן נשיא

כב' השופט שאהר אטרש

כב' השופט יונתן אברהם

העותר

אסעד שיבלי (אסיר)

נגד

המשיבים

1.משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר

2.מדינת ישראל.

עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים אשר התכנסה לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א - 2001 בראשות השופט בדימוס יובל שדמי, החברים: מר שטרית יחיאל חינוך, אלי סבו, עו"ס , צביה גלנדר נציגת שב"ס מיום 26.1.15.

פסק דין

כב' השופט שאהר אטרש:

1. בערב יום הכיפורים התשס"ח (21.9.07) פגע העותר, תוך שהוא נוהג בטרקטורון, בילדה טל זינו ז"ל (להלן: "**המנוחה**") שרכבה על אופניה בכביש הסמוך לבית הכנסת ביישובה. כתוצאה מהפגיעה נגרמו למנוחה פצעים אנושים, מהם נפטרה. העותר, שהמשיך בנסיעה, עלה על מדרכה, התנגש בעמוד והתהפך.

בגין אירועים אלה הורשע העותר בבית המשפט המחוזי בעבירות אחדות - הריגה, סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה, מעשה פזיזות תוך נהיגת רכב, הפקרה לאחר פגיעה, נהיגה בזמן פסילה, גרם נזק לאדם ולרכוש, נהיגה ללא ביטוח, נהיגת טרקטורון בכביש, הסעת נוסע על טרקטורון ונהיגה בטרקטורון ללא קסדה. בעקבות הרשעתו נדון העותר לתשע שנות מאסר, שלוש שנים מאסר על תנאי, פסילה מנהיגה במשך 12 שנים, שלוש שנים פסילה על תנאי, קנס בסך 15,000 ₪ או 90 ימי מאסר תמורתו והוא חויב לפצות את משפחתה של המנוחה בסכום של 50,000 ₪.

ערעור העותר על הרשעתו והעונש שהושת עליו וערעור המדינה על קלות העונש נדחו על ידי בית המשפט העליון (ע"פ 9559/09, ע"פ 9670/09 מדינת ישראל נ' אסעד שיבלי, מיום 30.11.10).

2. משנשא שני שלישים מתקופת המאסר שעליו לשאת, דחתה ועדת השחרורים בהחלטתה מיום 8.5.13 את בקשתו של העותר לשחררו על-תנאי מנשיאת יתרת תקופת המאסר. הוועדה סברה, כי מדובר באסיר מסוכן לציבור וזאת בשל חומרת העבירה, קיומן של 8 הרשעות קודמות בתעבורה, התנגדות משטרת ישראל, עמדת גורמי הטיפול, דו"חות מודיעיניים המלמדים על התנהגות שלילית במהלך המאסר והתנגדות משפחת המנוחה.

3. בחודש מאי 2014 הגיש העותר בקשה לקיים דיון חוזר בעניין שחרורו על-תנאי. בהחלטתה מיום 26.5.14 נעתרה ועדת השחרורים לבקשתו משסברה, כי חל לכאורה שינוי בנסיבות שהיוו את הבסיס להחלטה הקודמת של ועדת השחרורים. השינוי הוא בכך, שהעותר יוצא לחופשות ו"החל דרך טיפולית במאסר והרושם כי עליו לסיים את ההליך הטיפולי שהוא החל על מנת להפנים את חומרת העבירות והמניעים לביצועה" (כך במקור - ש.א.).

4. משסיים העותר את ההליך הטיפולי, שבה הוועדה וקיימה דיון בעניינו ביום 26.1.15. תחילה שמעה הוועדה את דברי גב' זינו, אמה של המנוחה, אודות הסבל העצום שנגרם למשפחתה. היא ציינה, בין היתר, כי "היא (המנוחה) נהרגה במקום, מאז החיים שלנו מאד קשים, הוא הרס את המשפחה שלנו. האסיר לא הביע שום חרטה...", ובקשה שלא לשחררו. לאחר שמיעת טיעוני ב"כ הצדדים ובחינת החומר שעמד

בפניה, החליטה ועדת השחרורים לדחות את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם. הוועדה נתנה את דעתה "לחוות הדעת החיוביות של גורמי הטיפול...לכך שהאסיר נמצא בהליך שיקומי מזה כחמישה חודשים, תהליך הכולל יציאה לעבודה מידי יום...לכך שלאסיר הוכנה תכנית טיפולית של רש"א...". על אף האמור, הוועדה סברה, כי מעשיו החמורים של העותר מעבירים אליו נטל כבד של שכנוע כי אינו מסוכן לשלום הציבור, ובנטל זה הוא לא עמד. הוועדה הפנתה לדברי בית המשפט המחוזי בגזר הדין ולדבריה של גב' זינו, והוסיפה כי "התנהלותו של האסיר ביחס לתשלום הפיצוי למשפחה השכולה, גורעת במידה משמעותית ממשקל חוות הדעת של גורמי הטיפול בשב"ס, באשר להפנמת אחריותו למעשיו הנפשעים". עוד סברה הוועדה, כי בשחרור העותר למקום מגוריו הסמוך למקום מגורי משפחת המנוחה "יש להוסיף לחששותינו באשר לסיכון הצפוי מהשחרור המוקדם". לבסוף נתנה הוועדה משקל מסוים לקביעת הוועדה בהחלטתה מיום 8.5.13, באשר למידע המצביע על עבירות משמעת שונות שעבר העותר בתקופת המאסר.

5. העותר אינו משלים עם החלטתה של ועדת השחרורים ומכאן עתירתו שבפנינו.

6. בנימוקי העתירה נטען, כי העותר עומד בכל התנאים המנויים בסעיף 9 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א - 2001 (להלן: "החוק") - התנהגותו תקינה והדו"ח הסוציאלי בעניינו מראה, כי שיתף פעולה באופן מלא עם הטיפול שקיבל, שוקם באופן משביע רצון, וגורמי הטיפול בכלל סבורים כי התכנית שהוצעה ע"י רש"א תיתן מענה הולם לבעיותיו ותספק רשת הגנה מפני התנהגות פלילית בעתיד.

עוד נטען, כי הוועדה התעלמה מהוראת החוק (סעיף 9(8) לחוק), לפיה יש ליתן לחו"ד רש"א משקל רב, ככל שיתרת המאסר שנותרה לאסיר קצרה יותר, כאשר העותר עבר למעלה ממחצית תקופת השחרור המוקדם.

העותר מוסיף וטוען, כי נימוק הוועדה ולפיו מקום שחרורו הצפוי עלול להוות סיכון למשפחת המנוחה אינו מבוסס, כאשר סוג העבירה ונסיבות ביצועה מלמדים כי אין כל "יריבות" ולא הגיוני שתהיה בין משפחת המנוחה לבין העותר.

בנוסף נטען, כי החלטת הוועדה אשר מבוססת בעיקרה על נתוני העבר ולא על מבט צופה פני עתיד, אינה סבירה וחוטאת למטרת החוק. משכך, מבקש העותר להתערב בשיקול דעתה של הוועדה ולהורות על שחרורו המוקדם.

7. לטענת ב"כ היועמ"ש, החלטת הוועדה סבירה ואין בה חוסר סבירות, המצדיק את התערבותו של בית משפט זה. ב"כ היועמ"ש עמדה על חומרת מעשיו של העותר ועל הרשעותיו הקודמות בתעבורה. עוד נטען, כי מתכנית רש"א לא ברור מהו התפקיד שחברת "מובילי הצפון" מייעדת לעותר והאם הם ערים לעובדה, כי העותר פסול לנהיגה לתקופה של 12 שנים; בנוסף נטען, כי תכנית רש"א כוללת מגורים בכפר שיבלי, הסמוך מאוד למקום מגוריה של משפחת המנוחה, תוך הדגשת עמדתה של משפחת המנוחה המתנגדת לשחרורו המוקדם של העותר. ב"כ היועמ"ש הוסיפה, כי העותר טרם שילם את הפיצוי שהושת עליו, עובדה המלמדת כי העותר אינו מבטא חרטה כנה ומלאה על מעשיו או אמפתיה כלפי משפחת

המנוחה.

לסיכום נטען, כי ועדת השחרורים לא התעלמה מכלל הנתונים החיוביים שהוצגו בעניינו של העותר אולם מכלול נסיבותיו של העותר בדמות עברו התעבורתי, עמדת משפחת המנוחה, חומרת העבירה, נסיבות ביצועה ותוצאותיה, העדר תשלום הפיצוי והמידע המודיעיני בעניינו, כל אלה מצביעים על כך, שהעותר אינו ראוי לשחרור מוקדם ועדיין נשקפת ממנו סכנה לציבור.

8. לאחר עיון בנימוקי העתירה והתגובה על נספחיהן ובהחלטת ועדת השחרורים ולאחר שמיעת טיעוני ב"כ הצדדים, באתי לכלל מסקנה כי דין העתירה להתקבל.

על פי ההלכה הפסוקה, אין לאסיר זכות קנויה לשחרור מוקדם, ותנאי לשחרור מוקדם הוא, כי על האסיר להוכיח כי הוא ראוי להשתחרר וכי שחרורו לא יסכם את שלום הציבור. בית משפט זה בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים אינו פועל כערכאת ערעור על החלטת ועדת השחרורים אלא הוא בוחן את החלטתה כהחלטה מינהלית ומתערב בהחלטה רק אם היא לוקה בחוסר סבירות קיצונית (ראו: רע"ב 3686/10 סמיר גנאמה נ' ועדת השחרורים).

סבורני, כי ועדת השחרורים סמכה את ידה על נתונים שגויים בחלק משיקוליה, נתנה משקל יתר לחומרת העבירה ולעברו התעבורתי של העותר ולא איזנה כראוי בין מכלול השיקולים הרלוונטיים לנסיבות הקונקרטיות של המקרה עסקינן ובעיקר להליך הטיפולי המשמעותי שעבר העותר.

9. סעיף 9 לחוק מנחה את ועדת השחרורים באשר לשיקולים שעליה לשקול בבואה להחליט אם ראוי אסיר לשחרור על-תנאי. על הוועדה לשקול "את הסיכון הצפוי משחרורו של האסיר לשלום הציבור לרבות למשפחתו, לנפגע העבירה ולביטחון המדינה, את סיכויי שיקומו של האסיר ואת התנהגותו בכלא". לשם כך, תביא הוועדה בחשבון, בין שאר הנתונים, את חומרת העבירה, נסיבות ביצועה ותוצאותיה, פיצוי שלא שולם, הרשעות קודמות, דיונים קודמים בוועדות, התנהגותו בבית הסוהר במהלך תקופת מאסרו, חו"ד של גורמי הטיפול, חו"ד של רש"א ונתונים אישיים של האסיר - הכל כמפורט בסעיפי המשנה של סעיף 9 לחוק.

10. באשר לחומרת העבירות שביצע העותר

אין חולק, כי העותר הורשע בעבירות חמורות וקשות; הדבר נלמד באופן ברור הן מעובדות כתב האישום המתוקן, הן מגזר דינו של בית המשפט המחוזי והן מפסק דינו של בית המשפט העליון (ע"פ 9559/09, ע"פ 9670/09). כב' השופט א' א' לוי סבר כי "מדובר במעשה בריונות מובהק והתגרות לשמה..."; כב' השופט ג' ובראן סבר, כי "מדובר במקרה חמור אשר אינו דומה למקרה בו נהג גורם לתאונה כתוצאה, מטעות רגעית, בשיקול דעת...". אלא במעשה עברייני, והסכים לתיאור התנהגותו של העותר כ"פזיזה רשלנית ופושעת" וכן הסכים "לכל מילה

ומילה של בית המשפט המחוזי לעניין חומרת התנהגותו הפושעת של העותר, אשר גרמה לתוצאה הטראגית של קיפוח חייה הרכים של טל זינו ז"ל, נערה צעירה שטרם מלאו לה 10 שנים". כב' השופט ג'ובראן הוסיף כי "התנהלותו המזלזלת והפזיזה של המשיב נמשכה אף מעבר לאירועי התאונה ובאה לידי ביטוי בכך שניסה להימלט מהמקום ובכך שלא הביע חרטה משכנעת". כב' השופט דנציגר ציין, כי "אכן, מעשיו של המשיב הם **חמורים ביותר**. התנהלותו הפושעת הביאה למותה הטראגי של ילדה בדמי ימיה ומשכך עליו לשאת בעונש כבד ומשמעותי".

חומרת העבירה, נסיבות ביצועה ותוצאותיה הם כאמור אך נתון מבין הנתונים שעל הוועדה להביא במכלול שיקוליה. "השאלה איננה עד כמה מסוכנת וחמורה העבירה שבוצעה על ידי האסיר ובגינה נושא הוא בעונשו, אלא מה גודל החשש כי האסיר יבצע, **לאחר שחרורו**, עבירות המגלמות בתוכן סיכון לאזרחי ישראל. מובן שחומרת העבירה יכולה לעיתים לשמש כאינדיקציה מסוימת לסיכון הגלום באסיר" (רע"ב 10844/08 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, מיום 1.2.09, רע"ב 7774/13 **ג'האד דקמאק נ. היועמ"ש**, מיום 3.4.14).

במקרה דנן, אמנם העבירות בהן חטא העותר על חומרתן הרבה ותוצאותיהן הקשות, יכולות לשמש כאינדיקציה מסוימת לסיכון הגלום בעותר, אך אין בהן כשלעצמן כדי להקים **חזקה חלוטה** כי מבצעה לנצח לא יהיו זכאים לשחרור על-תנאי. משכך, בבחינת שאלת גודל החשש (הצופה פני עתיד) כי העותר יבצע, **לאחר שחרורו**, עבירות המסכנות את שלום הציבור, יש ליתן משקל נכבד ומשמעותי לחוות הדעת של גורמי הטיפול השונים, אשר יש בכוחן כדי לשפוך אור וללמד אם חל שינוי לטובה בהתנהגותו, באופיו ובעמדותיו של העותר.

11. בפני ועדת השחרורים עמדו שלושה דו"חות סוציאליים של גורמי הטיפול בכלא - זה מיום 18.3.14 שהוגש לעיונה של הוועדה הראשונה והשניים האחרים מיום 1.1.15 ומיום 21.1.15 שהוגשו בפני הוועדה בדיון החוזר.

בעוד שבדו"ח הסוציאלי מיום 18.3.14 צוין, כי העותר לוקח אחריות חלקית על מעשיו וניכר כי בתחילת מאסרו התקשה להפנים את חומרת העבירה והמניעים שהובילוהו לביצועה, לא נמצא מתאים לבנית תוכנית רש"א, החל דרך טיפולית ועליו לסיים את התהליך הטיפולי על מנת להפנים את חומרת העבירות והמניעים לביצועה, שני הדו"חות המאוחרים היו חיוביים בהחלט; בדו"ח הסוציאלי מיום 1.1.15 צוין מפורשות, כי כיום בעקבות התהליך הטיפולי המשמעותי שעבר, העותר מודה בעבירות, מסביר שבעת ביצוען היה מושפע מהחברה והשתולל עם הטרקטורן על מנת להפגין כוח ותעוזה, מביע צער על מות המנוחה, חוסר אונים מול משפחתה הסובלת, ומביע אמפתיה כנה כלפיהם. עוד צוין בדו"ח, כי הרושם הוא, כי העותר לוקח אחריות על מעשיו ומבין את חומרתם, מסוגל כיום לנתח את ההשלכות של התנהגותו הפזיזה, הילדותית וחסרת האחריות שאפיינה אותו בעת ביצוע העבירות ונראה שמתייטר בכנות על הסבל שגרם; בהמשך צוין, כי העותר השכיל לנצל את מאסרו להעלאת מודעותו לחומרת עבירותיו ולסבל שגרם, להבנת הגורמים האישיותיים שהובילוהו לכך, והצליח לחוש אמפתיה כנה כלפי משפחת המנוחה. כיוון שכך, תוכנית בפקוח רש"א שהוכנה עבורו יכולה לתת מענה הולם לבעיותיו ולספק רשת הגנה מפני חזרה לביצוע עבירות פליליות. גם בעדכון מיום 21.1.15 הודגש הרושם, כי העותר "מתייטר בכנות על הסבל שגרם". כל אלה מעידים על השינוי המשמעותי שעבר העותר.

12. כפועל יוצא מאותו הליך טיפולי משמעותי שעבר, נמצא העותר מתאים מבחינה מהותית ומעשית לתוכנית שיקום בפיקוח רש"א, שתכלול השתלבותו במקום עבודה מסודר, שיחות טיפוליות ואיזוק אלקטרוני (מכתבו של אבי דיאמנט מפקח ארצי של רש"א, מיום 12.1.15).
13. ועדת השחרורים לא נתנה משקל ראוי לשינוי המשמעותי שחל בעותר במהלך ולאחר הליך שיקומו, כעולה באופן ברור מדו"חות גורמי הטיפול ומתכנית רש"א; נתונים אלה לא היו קיימים וממילא לא עמדו בפני הוועדה הקודמת.
14. הועדה סברה, ככל שנראה בשגגה, כי אין בתוכנית רש"א "התייחסות לצורך בטיפול באסיר כמי שחזר ועבר עבירות של נהיגה"; ברם, מענה לכך ניתן למצוא בעדכון גורמי הטיפול מיום 21.1.15 שם הודגש: "ברצוננו לדייק ולציין שאחת מהקבוצות הטיפוליות בהן שולב האסיר התמקדה בנושא עבירות תעבורה, ועבירותיו שלו באופן ספציפי, באופן שאיפשר לבחון את התנהלותו הפזיזה, וחוסר הציות לחוקי התנועה. עוצמתו של כלי הרכב יוצרת את התוצאות ההרסניות של עבירות שמתבצעות באמצעותו...הרושם שאסעד מבין זאת היום..." משמע, העותר עבר הלכה למעשה טיפול בנושא עבירות תעבורה.
15. באשר לתשלום הפיצוי למשפחת המנוחה, הועדה סברה כי התנהלותו של העותר ביחס לתשלום סכום הפיצוי גורעת במידה משמעותית ממשקל חוות הדעת של גורמי הטיפול באשר להפחתת אחריותו למעשים הנפשעים. אין בידי להסכים עם קביעתה של הועדה. ראשית, גורמי הטיפול הדגישו, ללא קשר לשאלת תשלום הפיצוי, את ההליך הטיפולי המשמעותי שעבר ומודעותו לחומרת מעשיו ולסבל שגרם. שנית, ממכתבו של המרכז לגביית קנסות מיום 9.2.15, שהוגש על ידי ב"כ העותר במהלך הדיון עולה, כי העותר הגיע להסדר לתשלום הפיצוי והוא עומד בו.
16. באשר לשחרור העותר למקום מגוריו הסמוך למקום מגורי משפחת המנוחה - לא מצאתי כי יש בעובדה זו כדי להוות גורם מגביר מסוכנות. אין תימוכין לעמדת הוועדה בעניין זה. גורמי הטיפול ורש"א לא הסתייגו משחרור העותר לכפר מגוריו. יתר על כן עניין זה הינו בר איזון באמצעות הטלת תנאים מגבילים שייאסרו על העותר כניסה ליישוב מגורי משפחת המנוחה ו/או יצירת קשר כלשהוא עם משפחתה. עניין זה הינו בסמכות הוועדה.
17. באשר למידע המודיעיני - נדגיש תחילה, כי ב"כ היועמ"ש לא העלה בטיעונו בפני הוועדה כל טענה אודות התנהגות שלילית של העותר, או אודות מידע מודיעיני המצביע על התנהגות שכזו. אין המדובר במידע מהעת האחרונה אלא במידע ישן, מלפני ההליך הטיפולי שעבר העותר.
18. באשר למקום העבודה - בסעיף 11 לתגובה נטען, כי מתכנית רש"א לא ברור מהו התפקיד שחברת "מובילי צפון" מייעדת לעותר והאם הם ערים לעובדה כי העותר פסול לנהיגה לתקופה של 12 שנים. מענה לכך, מצאתי במכתבה של המעסיקה מיום 17.2.15, שהוגש לעיונו במהלך הדיון על ידי ב"כ

העותר, לפיו, ידוע למעסיקה, כי רישיון הנהיגה של העותר נפסל למשך 12 שנה והוא "ועסק כאיש אחזקה בחצר משאיות החברה".

19. מכל המקובץ לעיל עולה, כי הוועדה נתנה משקל מכריע לחומרת העבירה ולא איזנה כראוי בין שיקול זה לבין ההליך הטיפולי שעבר העותר, השינוי בתובנה שלו לגורמים שהובילו אותו לביצוע העבירה וחרטתו הכנה; הוועדה לא הייתה ערה לשינוי בנסיבות שהיוו את הבסיס להחלטתה הקודמת של הוועדה ובעיקר לכך, כי העותר עבר קבוצת טיפולית בנושא עבירות תעבורה, כי העותר הגיע להסדר לתשלום הפיצוי ועומד בו, כי המידע בעניינו הוא ישן וכי הוא יעבוד לא בנהיגה אלא כאיש תעסוקה. נוכח כל אלה, אין בהחלטתה של ועדת השחרורים כדי לעמוד במבחן הביקורת של בית משפט זה. בהינתן כל האמור, ובעיקר עמדתם של גורמי הטיפול, כי יש בתכנית רש"א כדי "לתת מענה הולם לבעיותיו ולספק רשת הגנה מפני חזרה לדפוס התנהגות פוגעניים שמסכנים את הסביבה, ומפני חזרה לביצוע עבירות פליליות", מן הראוי לקבל את העתירה.

20. בטרם סיום נעיר, כי לבנו עם בני משפחת המנוחה, שאת החלל העצום שנפער בלבם איש לא יוכל למלא. ואכן מצוות המחוקק היא, כי ינתן למשפחת הקרבן להשמיע עמדתה. מביעים אנו את השתתפותנו בצערה ויגונה של המשפחה, אשר הביעה את התנגדותה לשחרורו המוקדם של העותר. אולם, חרף עמדת משפחת המנוחה מצווה הוועדה, בבואה לשקול את שאלת השחרור על-תנאי, לבחון את מסוכנותו של העותר; במידה ומסוכנות זו אינה ברמה גבוהה ואם ניתן לאיינה, כמו במקרה דנן, הרי שעל ועדת השחרורים להורות על שחרורו.

21. אשר על כן, אנו מקבלים את העתירה ומורים על שחרורו המוקדם של העותר. עניינו של העותר יוחזר לוועדת השחרורים אשר תקבע את תנאי שחרורו.

פקודת המאסר בגין אי-תשלום הקנס הופעלה ביום 8.2.15. שחרורו המוקדם של העותר יהיה כפוף לריצוי תקופת המאסר חלף אי-תשלום הקנס.

מכל מקום, אנו מעכבים את שחרורו של העותר למשך 7 ימים מיום שתקבע הוועדה את תנאי שחרורו, על מנת ליתן בידי המדינה שעת כושר לשקול הגשת בר"ע על פסק-דינו.

ניתן היום, ד' אדר תשע"ה, 23 פברואר 2015, בהעדר הצדדים.